

Anonymiseret version

Oversættelse

C-863/19 - 1

C-863/19

Anmodning om præjudiciel afgørelse:

Dato for indlevering:

26. november 2019

Forelæggende ret:

Apelativen Sad Varna (Bulgarien)

Afgørelse af:

19. november 2019

Anklagemyndighed:

Okrazhna prokuratura Varna

Straffesag mod:

TS

APELATIVEN SAD (appeldomstolen)

Varna

[Udelades]

ANMODNING OM PRÆJUDICIEL AFGØRELSE

TIL DEN EUROPÆISKE UNIONS DOMSTOL

[Udelades]

DEN FORELÆGGENDE RET

Apelativen sad Varna (appeldomstolen i Varna), [udelades]

PROCESDELTAGERE I HOVEDSAGEN:

DA

Anklagemyndighed: Okrazhna prokuratura Varna (den regionale anklagemyndighed i Varna) [udelades].

I appelsagen for den forelæggende ret repræsenteres anklagemyndigheden ved statsadvokat [udelades], Apelativen prokuror Varna (anklageren i Varna);

Den dømte person: TS [udelades].

Forsvarer: [udelades]

[Udelades]

STRAFFESAGENS GENSTAND OG FAKTISKE OMSTÆNDIGHEDER:

1) TS er ved en endelig dom kendt skyldig for den 21. februar 2019 i Varna, alene og i forening med to andre personer, DR og NM, som medgerningsmænd (som ligeledes blev dømt efter en aftale), uden behørig tilladelse at have besiddet yderst farlige euforiserende stoffer, nemlig methamphetamin i en samlet mængde af 125,61 gram og til en samlet værdi af 3 140,25 BGN, 3,4-methylendioxymethylamphetamin/MDMA i en samlet mængde af 3,20 gram og til en samlet værdi af 128,00 BGN, marihuana i en samlet mængde af 2 072,30 gram og til en samlet værdi af 12 433,80 BGN og kokain i en vægt af 0,03 gram og til en samlet værdi af 6,60 BGN med henblik på distribution. TS blev idømt en frihedsstraf på to år, som i medfør af artikel 66, stk. 1, i Nakazatelen kodeks (den bulgarske straffelov, herefter »NK«) blev gjort betinget med en prøvetid på fire år, og en bøde på 5 000 BGN.

2) Efter domfældelsen af TS fremsatte anklagemyndigheden ved Okrazhen sad Varna (den regionale domstol i Varna) en anmodning i henhold til artikel 306, stk. 1, nr. 1, i Nakazatelno protsesualen kodeks (strafferetsplejeloven, herefter »NPK«) om konfiskation af et pengebeløb på 9 324,25 BGN, bestående af:

- bulgarske pengesedler til en samlet værdi af 7 915,55 BGN
- pengesedler i EUR til en samlet værdi af 625 EUR eller 1 222 BGN
- tyrkiske lira til en samlet værdi af 605 TRY eller 186,70 BGN.

3) Kontanterne blev efter den herfor fastsatte procedure sikret og beslaglagt af de kompetente justitsmyndigheder under efterforskningen, nemlig ved ransagning og beslaglæggelse i den lejlighed, hvor den dømte person samt dennes mor boede.

[Org. s. 2]

4) Okrazhen sad Varna (den regionale domstol i Varna) behandlede denne anmodning i et åbent retsmøde. I retsmødet deltog såvel den dømte person og dennes to forsvarere som en statsadvokat. I dette retsmøde hævdede den dømte person, at beløbet tilhørte dennes mor og søster. Under sagen blev der fremlagt et skriftligt bevis, som dokumenterede, at den dømtes mor, SP, i marts 2018 havde

optaget et forbruger lån i banken DSK EAD på i alt 17 000 BGN, og et kontoudskrift fra faderen TB's konto. Der blev tillige fremlagt kopier af moderen SP's og søsteren til den dømte KM's rejsepas i forbindelse med en rejse til Tyrkiet i perioden 19.-21. april 2019.

5) SP deltog ikke i retssagen i første instans i henhold til NPK's artikel 306, stk. 1, nr. 1; procesreglementet åbner ikke mulighed for, at hun kan deltage som selvstændig procesdeltager, men hun blev afhørt som vidne med hensyn til de kontantmidler i BGN, EUR og TRY, der blev fundet i hendes bolig.

6) Retten i første instans afviste konfiskationen af beløbet, da den lagde til grund, at den strafbare handling, som TS blev dømt for, ikke var en strafbar handling med henblik på at opnå økonomisk udbytte. Dette begrundede retten med, at anklagemyndigheden, selv om der i sagen forelå beviser for TS's handel med euforiserende stoffer i form af vidneudsagn, ikke har rejst en sådan anklage, og at denne handel ikke er omfattet af den efterfølgende dom, således at betingelserne for konfiskation i artikel 53, stk. 2, i Nakazatelen kodeks (straffeloven, herefter »NK«) ikke var opfyldt. Den anførte: »[...] Det strafbare forhold i henhold til NK's artikel 354a, stk. 1, 1. alternativ, udgør en formel handling og realiseres med den faktiske rådighed over det euforiserende stof. For at opfylde de objektive kriterier for det strafbare forhold skal der foreligge et bestemt mål, men hvis dette ikke er realiseret, og der ikke er rejst anklage for distribution, kan det ikke lægges til grund, at der er opnået et økonomisk udbytte ved dette strafbare forhold. Såfremt de konfiskerede kontantmidler, der blev fundet i TS's bolig, hidrører fra kriminelle og ulovlige handlinger, eller hvis deres oprindelse er uklar, findes der i tilfælde af et misforhold mellem lovlige indtægtskilder og de, der hidrører fra strafbare handlinger, en anden mulighed for konfiskation til fordel for staten, nemlig bestemmelserne i Zakon za protivodeistvie na koruptsiata i otnemane na nezakonno pridobitoto imyshestvo (lov om bekæmpelse af korruption og om konfiskation af ulovligt opnået formue).«

7) Genstanden for den forelæggende rets prøvelse er rigtigheden af disse konklusioner fra Okrazhen sad Varna (den regionale domstol i Varna). I den af Okrazhna prokuratura Varna (den regionale anklagemyndighed i Varna) iværksatte appel gøres det gældende, at kendelsen fra Okrazhen sad Varna (den regionale domstol i Varna) er ulovlig, idet domstolen ikke anvender bestemmelsen i NK's artikel 53 »i lyset af« Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/42/EU af 3. april 2014 om indefrysning og konfiskation af redskaber og udbytte fra strafbart forhold i Den Europæiske Union (EUT 2014, L 127, s. 39).

8) Den dømte persons forsvar deler ikke anklagemyndighedens opfattelse, men gør gældende, at kun den økonomiske fordel, der er en direkte eller indirekte følge af det strafbare forhold, som personen er dømt for, er underlagt konfiskation.

ANFØRTE NATIONALE BESTEMMELSER

9) Republikken Bulgariens Nakazatelen kodeks (straffeloven)

Artikel 354a. (ny – DV (Darzhaven vestnik, Bulgariens lovtidende), nr. 95/1975, ændret, nr. 28/1982, nr. 10/1993, nr. 62/1997, nr. 21/2000, nr. 26/2004, nr. 75/2006) (1) Den, som uden behørig tilladelse fremstiller, forarbejder, erhverver eller besidder euforiserende stoffer eller tilsvarende stoffer for at distribuere disse, eller distribuerer euforiserende stoffer eller tilsvarende stoffer, straffes i tilfælde af yderst farlige euforiserende stoffer eller tilsvarende stoffer med frihedsstraf på to til otte år og med bøde på 5 000 til [org. s. 3] 20 000 BGN og i tilfælde af farlige euforiserende stoffer eller tilsvarende stoffer med frihedsstraf på et til seks år og med bøde på 2 000 til 10 000 BGN. Såfremt narkotikaprækursorer eller udstyr eller materialer til fremstilling af euforiserende stoffer eller tilsvarende stoffer er genstand for gerningen, udgør frihedsstraffen 3 til 12 år og bøden 20 000 til 100 000 BGN.

(2) (ændret – DV, nr. 26/2012) Såfremt der er tale om euforiserende stoffer eller tilsvarende stoffer i stort omfang, udgør straffen frihedsstraf 3 til 12 år og bøden 10 000 til 50 000 BGN. Den, som uden behørig tilladelse erhverver euforiserende stoffer eller tilsvarende stoffer på et offentligt sted eller besidder dem med henblik på distribution, og drejer det sig om euforiserende stoffer eller tilsvarende stoffer i særligt stort omfang, eller begås gerningen:

1. af en person, der handler for eller i udførelse af en afgørelse truffet af en kriminel organisation
2. af en læge eller apoteker
3. af en pædagog, lærer eller leder af en undervisningsinstitution eller af en embedsmand i forbindelse med eller i anledning af tjenesteudøvelsen
4. under betingelserne for en farlig, gentagen gerning,

straffes med frihedsstraf på 5 til 15 år og med bøde på 20 000 til 100 000 BGN.

(3) Den, som uden behørig tilladelse erhverver eller besidder euforiserende stoffer eller tilsvarende stoffer, straffes som følger:

1. i tilfælde af yderst farlige euforiserende stoffer eller tilsvarende stoffer – med frihedsstraf på et til seks år og med bøde på 2 000 til 10 000 BGN
2. i tilfælde af farlige euforiserende stoffer eller tilsvarende stoffer – med frihedsstraf indtil fem år og med bøde på 1 000 til 5 000 BGN.

(4) Den, som overtræder de gældende regler for fremstilling, erhvervelse, opbevaring, afregning, udlevering, transport eller besiddelse af euforiserende stoffer, straffes med frihedsstraf indtil fem år og med bøde på op til 5 000 BGN;

desuden kan retten anordne frakendelse af rettigheder som omhandlet i artikel 37, stk. 1, nr. 6 og 7.

(5) I mindre alvorlige tilfælde i henhold til stk. 3 og 4 udgør straffen bøde på op til 1 000 BGN.

(6) I de i stk. 1-5 nævnte tilfælde konfiskeres gerningens genstand og gerningsredskaberne.

10) **Artikel 53** (1) Uafhængigt af det strafferetlige ansvar konfiskeres:

a) (suppleret – DV, nr. 7/2019) de genstande, som tilhører den skyldige, og som er bestemt for eller er blevet anvendt til at begå et forsægtligt strafbart forhold; hvis genstandene mangler eller er blevet solgt, anordnes konfiskation af deres modværdi;

b) de genstande, som tilhører den skyldige, og som var genstand for en forsægtlig gerning, såfremt dette udtrykkeligt er fastsat i straffelovens særlige del.

(2) (ny – DV, nr. 28/1982) Desuden konfiskeres til fordel for staten:

a) de genstande, som er genstand for gerningen eller gerningsredskaber, som det er forbudt at besidde, og

b) (ændret – DV, nr. 7/2019) det direkte og indirekte udbytte, der er opnået ved et strafbart forhold, hvis de ikke skal tilbagegives eller genetableres; hvis udbyttet mangler eller er solgt, anordnes konfiskation af modværdien.

(3) (ny – DV, nr. 7/2019) I henhold til stk. 2, litra b),

1. betyder direkte udbytte enhver økonomisk fordel, der er indtrådt som direkte følge af gerningen

2. betyder indirekte udbytte enhver økonomisk fordel, der er indtrådt som resultat af [org. s. 4] en disposition med det direkte udbytte, samt ethvert formuegode, som er opnået ved en efterfølgende fuldstændig eller delvis omdannelse af det direkte udbytte, herunder, hvis dette er blevet blandet med formuegoder med lovlig oprindelse; konfiskationen omfatter formuegoder op til værdien af det omfattede direkte udbytte plus formuetilvækst, som er direkte forbundet med disposition eller omdannelse af det direkte udbytte og tilføring af det direkte udbytte i formuen.

Republikken Bulgariens Nakazatelno protsesualen kodeks (strafferetsplejeloven)

11) Artikel 306, stk. 1: Følgende spørgsmål kan retten også afgøre ved kendelse:

1. idømmelse af en samlet straf i henhold til NK's artikel 25 og 27 samt anvendelse af NK's artikel 53

2. (suppleret – DV, nr. 27/2009, i kraft fra 1.6.2009, ændret, nr. 13/2017, i kraft fra 7.2.2017) betingelserne for påbegyndelsen af fuldbyrdelsen af frihedsstraffen, hvis der ikke er truffet afgørelse herom i dommen;

3. (suppleret – DV, nr. 32/2010, i kraft fra 28.5.2010) opfyldelsen af betingelserne i NK's artikel 68, 69, 69a og 70, stk. 7, samt den bøde, som den anklagede skal betale; retten i første instans, som har gjort frihedsstraffen betinget, træffer afgørelse om anvendelsen af NK's artikel 68, stk. 3, Okrazhen sad (den regionale domstol), som har anordnet løsladelse på prøve med forbehold, træffer afgørelse om anvendelse af NK's artikel 70, stk. 7, første punktum, andet led

4. de materielle beviser og sagens omkostninger.

(2) I de i stk. 1, nr. 1-3, nævnte tilfælde træffer retten afgørelse i et offentligt retsmøde efter indstævning af den dømte.

(3) Den i henhold til stk. 1, nr. 1-3, afsagte kendelse kan kæres i henhold til de processuelle bestemmelser i 21. kapitel, kendelsen i henhold til bestemmelserne i stk. 1, nr. 4, i 22. kapitel.

ANFØRTE EU-RETLIGE BESTEMMELSER

12) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/42/EU af 3. april 2014 om indefrysning og konfiskation af redskaber og udbytte fra strafbart forhold i Den Europæiske Union

11. betragtning: Det er nødvendigt at præcisere det nuværende begreb udbytte fra strafbart forhold, så det omfatter direkte udbytte fra strafbare handlinger og alle indirekte fordele, herunder efterfølgende geninvestering eller omdannelse af direkte udbytte. Udbytte kan således omfatte alle formuegoder, herunder formuegoder, der er blevet fuldt eller delvist omdannet eller konverteret til andre formuegoder og er blevet blandet med formuegoder erhvervet på legitim måde, op til den anslåede værdi af det blandede udbytte. Det kan også omfatte indtægter eller andre fordele, der stammer fra udbytte fra strafbart forhold eller fra formuegoder, som et sådant udbytte er blevet omdannet eller konverteret til eller blandet med.

20. betragtning: Ved afgørelsen af, hvorvidt en strafbar handling vil kunne give anledning til økonomiske fordele, kan medlemsstaterne tage hensyn til fremgangsmåden, f.eks. at det er en betingelse for den strafbare handling, at den er begået som led i organiseret kriminalitet eller med den hensigt at skabe regelmæssig fortjeneste fra strafbare handlinger. Dette bør imidlertid ikke i almindelighed berøre muligheden for at skride til udvidet konfiskation.

33. betragtning: Dette direktiv påvirker i væsentlig grad personers rettigheder, ikke kun mistænkte eller sigtede personer, men også tredjemænd, som ikke retsforfølges. Det er derfor nødvendigt at sørge for, at der er specifikke garantier og retsmidler, som sikrer deres grundlæggende rettigheder i forbindelse med

gennemførelsen af dette direktiv. Dette omfatter [org. s. 5] retten til at blive hørt for tredjemænd, der gør krav på ejerskab af det berørte formuegode, eller som gør krav på andre former for ejendomsret (»tinglige rettigheder«, »jus in re«) såsom brugsret.

13) Artikel 2

I dette direktiv forstås ved:

1) »udbytte«: enhver økonomisk fordel, der direkte eller indirekte stammer fra en strafbar handling; det kan bestå af alle former for formuegoder og omfatter efterfølgende geninvestering eller omdannelse af direkte udbytte og eventuelle fordele af økonomisk værdi.

Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder

14) Artikel 17, stk. 1: Enhver har ret til at besidde lovligt erhvervet ejendom, at anvende den, at træffe dispositioner hermed og at lade den gå i arv. Ingen må berøves sin ejendom, medmindre det skønnes nødvendigt i samfundets interesse, og det sker i de tilfælde og på de betingelser, der er fastsat ved lov, og mod rimelig og rettidig erstatning for tabet. Anvendelsen af ejendommen kan reguleres ved lov i det omfang, det er nødvendigt af hensyn til almenvellet.

15) Artikel 47: Enhver, hvis rettigheder og friheder som sikret af EU-retten er blevet krænkede, skal have adgang til effektive retsmidler for en domstol under overholdelse af de betingelser, der er fastsat i denne artikel. Enhver har ret til en retfærdig og offentlig rettergang inden en rimelig frist for en uafhængig og upartisk domstol, der forudgående er oprettet ved lov. Enhver skal have mulighed for at blive rådgivet, forsvaret og repræsenteret.

KORT FREMSTILLING AF BEGRUNDELSEN FOR FORELÆGGELSEN

16) Den grundlæggende tvist i hovedsagen vedrører spørgsmålet om, hvorvidt de pengebeløb, der blev sikret i den dømte persons lejlighed, udgør et økonomisk udbytte, som er opnået ved et strafbart forhold som omhandlet i NK's artikel 354a, stk. 1. Ved loven om ændring og supplerung af Nakazatelen kodeks (straffeloven) (DV, nr. 7/2019) blev kravene i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/42/EU af 3. april 2014 om indefrysning og konfiskation af redskaber og udbytte fra strafbart forhold i Den Europæiske Union (EUT 2014, L 127, s. 39, berigtiget i EUT 2014, L 138, s. 114) indført. Denne omstændighed forpligter de nationale domstole til at anvende deres nationale ret ud fra princippet om den procesretlige autonomi.

17) Den forelæggende ret er imidlertid af den opfattelse, at denne gennemførelse ikke er fuldstændig og præcis, idet bestemmelsen i NK's artikel 53 i modsætning til direktivets artikel 2, stk. 1, ikke fastsætter en mulighed for at konfiskere en »økonomisk fordel, der direkte eller indirekte stammer fra en strafbar handling«. Dette skyldes, at den bulgarske lovgiver definerer en »direkte fordel« som enhver

økonomisk fordel, der indtræder som direkte følge af det strafbare forhold, og definerer en »indirekte fordel« som enhver økonomisk fordel, der følger af en disposition over den direkte fordel eller dennes efterfølgende fuldstændige eller delvise omdannelse.

18) Den forelæggende ret har ikke kendskab til bindende national retspraksis vedrørende dette spørgsmål, idet der skal tages hensyn til den relativt korte tid, hvor bestemmelsen i NK's artikel 53 har været anvendt i den nugældende affattelse.

19) Desuden er den forelæggende ret i tvivl om, hvorvidt den må anvende direktivet og fortolke national ret i lyset af dette, da der i det foreliggende tilfælde mangler et grænseoverskridende element ved begåelsen af den strafbare handling, og formueskaden i sin helhed er indtrådt på Republikken Bulgariens område og er underlagt de bulgarske justitsmyndigheders kompetence. Der er tilsyneladende tale om »nationale faktiske omstændigheder«.

[Org. s. 6] 20) På den anden side er et af direktivets mål at tilnærme medlemsstaternes lovgivning på området for indefrysning og konfiskation og derved fremme den gensidige tillid og et effektivt grænseoverskridende samarbejde. For at kunne træffe den rigtige afgørelse i den foreliggende sag har den forelæggende ret derfor brug for en afgørelse af, om direktivet finder anvendelse i det konkrete tilfælde.

21) Såfremt dette spørgsmål besvares bekræftende, er der behov for en fortolkning af det i direktivets artikel 2, stk. 1, anvendte begreb »økonomisk fordel, der direkte eller indirekte stammer fra en strafbar handling« sådan som EU-lovgiver har forstået det, således at den forelæggende ret kan opfylde sin pligt til at fortolke national ret i overensstemmelse med EU-retten. Det fremgår ikke af ordlyden af bestemmelsen i direktivet artikel 2, stk. 1, om der sondres mellem indirekte udbytte på den ene side og omformet og omdannet direkte udbytte på den anden side, eller om disse to begreber er identiske. Oplysningerne i 11. betragtning giver ikke noget klart og entydigt svar på dette spørgsmål. Den bulgarske lovgiver valgte den anden mulighed og lagde til grund, at de indirekte udbytter er de omformede eller omdannede udbytter.

22) Direktivets anvendelighed forudsætter, at Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, og konkret chartrets artikel 47, finder anvendelse i en situation som den foreliggende, hvor det hævdes, at det formueudbytte, som eventuelt er omfattet af konfiskation, tilhører en tredjemand.

23) PRÆJUDICIELLE SPØRGSMÅL

1. Finder Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/42/EU af 3. april 2014 om indefrysning og konfiskation af redskaber og udbytte fra strafbart forhold i Den Europæiske Union (EUT 2014, L 127, s. 39, berigtiget i EUT 2014, L 138, s. 114) og Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder anvendelse på et strafbart forhold, som består i besiddelse af

euforiserende stoffer med henblik på distribution, som er begået af en bulgarsk statsborger på Republikken Bulgariens område, når det eventuelle økonomiske udbytte også blev realiseret i Republikken Bulgarien og befinder sig der?

2. Såfremt det første spørgsmål besvares bekræftende: Hvad forstås ved begrebet »økonomisk fordel, der direkte eller indirekte stammer fra en strafbar handling« som omhandlet i direktivets artikel 2, stk. 1, og kan et pengebeløb, som blev sikret og beslaglagt i den lejlighed, der bebos af den dømte person og dennes familie, og i den personbil, der blev ført af den dømte person, udgøre et sådant udbytte?
3. Skal direktivets artikel 2 fortolkes således, at den er til hinder for en ordning som den i artikel 53, stk. 2, i Republikken Bulgariens straffelov, som ikke fastsætter konfiskation af en »økonomisk fordel, der direkte eller indirekte stammer fra en strafbar handling«?
4. Skal artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder fortolkes således, at den er til hinder for en national bestemmelse som den i Republikken Bulgariens NPK's artikel 306, stk. 1, nr. 1, som åbner mulighed for at konfiskere et pengebeløb, hvorom det hævdes, at det tilhører en anden person end gerningsmanden, uden at denne tredje person har mulighed for at deltage i retssagen som procesdeltager og opnå direkte adgang til domstolene?

ARBEJDSUDVALGET